

**Päijät-Hämeen
Omaishoitajat ry**

**Päijät-Hämeen
Muistiyhdistys ry**
Muistiliiton jäsen

Järjestölähtöisiä näkökulmia omaishoittoon

Virpi Veijanen, P-H Muistiyhdistys ry
Mari Pynnönen, P-H Omaishoitajat ry

16.1.2024

Omaishoitoperheiden tukena

Päijät-Hämeen Omaishoitajat ry

Toiminta-alue: koko hyvinvointialue

Kohderyhmä: kaikki omaistaan hoitavat

Toimintamuodot: neuvonta, ohjaus, keskustelutuki, vertaisryhmätoiminta, avoimen kohtaamispaikat, tiedon levitys, koulutus ja valmennus sekä vapaaehtoistoiminnan koordinointi.

Päärahoittaja: STEA

Palkattuja työntekijöitä 5.

Lisätietoa: www.phomaishoitajat.fi

Päijät-Hämeen Muistiyhdistys ry

Toiminta-alue: koko hyvinvointialue + Myrskylä ja Pukkila

Kohderyhmä: muistisairaat ja heidän läheiset

Toimintamuodot: neuvonta, ohjaus, keskustelutuki, vertaisryhmätoiminta, avoimen kohtaamispaikat, tiedon levitys, koulutus ja valmennus sekä vapaaehtoistoiminnan koordinointi.

Päärahoittaja: STEA

Palkattuja työntekijöitä 5.

Lisätietoa: www.ph-muistiyhdistys.fi

Omaishoitajuus Päijät-Hämeessä

- ❖ Suomessa on n. 50 200 sopimusomaishoitajaa. On arvioitu, että n. 350 000 henkilöä vastaa läheisensä päivittäisestä, sitovasta hoivasta.
- ❖ Päijät-Hämeessä on n. 1200 sopimusomaishoitajaa (9/2023). Sopimusomaishoitajien määrä on koko ajan laskenut, vaikka väestö ikääntyy. Sopimusomaishoidon piirissä on Päijät-Hämeessä 796 yli 65-vuotiasta, joista 444 (56%) yli 80-vuotiaita. Yli 85 v hoidettavia 250.
- ❖ Suurin osa omaishoitajista hoitaa muistisairasta puolisoaan. Sopimusomaishoitajat ovat usein itsekin hyvin iäkkäitä ja heillä on usein terveydellisiä haasteita.
- ❖ Päijät-Hämeessä sopimusomaishoitajat vastaavat ympärivuorokautista, jatkuvaa ja sitovaa hoivaa tarvitsevan läheisensä hoidosta. Sopimusomaishoito on vaihtoehto ympärivuorokautiselle asumispalvelulle.
- ❖ Sopimusomaishoidon ulkopuolelle jää omaistaan hoitavat, jotka hoivapanoksellaan korvaavat kotihoidon maksimikäynnit.
- ❖ Omaishoitajat ovat epätasa-arvoisessa asemassa kun vertaa tilannetta kansallisesti.

Järjestölähtöisiä näkökulmia omaishoitoon

- ❖ Sopimusomaishoidettavien toimintakyky on alhainen. Hoidettavat tarvitsevat runsaasti avustamista, ohjausta ja valvontaa kaikissa päivittäisissä toimissa. Hoidettavilla on myös yöaikaista avun tarvetta lähes poikkeuksetta.
- ❖ Vaativa hoivatilanne uhkaa omaishoitajien hyvinvointia ja terveyttä.
- ❖ Sopimusomaishoitajat pitävät lakisääteisiä vapaita vähän ja tukimuodot ovat suppeat.
- ❖ Omaishoitajalla on omasta hyvinvoinnista ja ihmissuhteista huolehtimiseen rajatut mahdollisuudet
- ❖ Omaishoitajat ovat hyvin sitoutuneita -> hoidettavan tarpeet aina etusijalla
- ❖ Tiukoista myöntämisperusteista johtuen omaishoitotilanne jää usein tunnistamatta. Omaishoidon tukea arastellaan jo myös hakea.
- ❖ Sopimuksettomat omaishoitajat jäävät usein tiedon, tuen ja palvelujen ulkopuolelle, ei omatyöntekijää.

Järjestölähtöisiä näkökulmia omaishoitoon

- ❖ Tiedon, tuen ja palveluiden löytäminen haastavaa, jos ei ole mahdollista käyttää digikanavia. Tieto on hyvin pirstaleisesti saatavilla. Vaikeuttaa mm. omaishoitotilanteen tunnistamista!
- ❖ Omaishoitajilla tarve psykososiaaliselle tuelle – tunne siitä, että joku kuulee ja on saatavilla lisää turvallisuuden tunnetta ja kannattelee.
- ❖ Raskas hoivataakka, muistisairauden aiheuttavat käyttäytymisen muutokset ja omaishoitajan elämän rajoittuminen kotiympäristöön altistaa lähisuhdeväkivallalle ja kaltoinkohtelulle.
- ❖ Omaisten hoivavastuu on kasvamassa merkittävästi. Erityisenä huomioitavana ryhmänä työelämässä vielä olevat henkilöt, jotka huolehtivat ikääntyneestä vanhemmastaan.
- ❖ Olisi hyvä pohtia, miten Päijät-Hämeessä kannustetaan ja rohkaistaan omaisia ottamaan hoivavastuuta läheisensä hoivasta, ja millä keinoin heitä tuetaan tehtävässä.

Järjestölähtöisiä näkökulmia omaishoitoon

Yhteisiä onnistumisia:

- ❖ Hyvinvointialueella toimiva omaishoidon varhaisen tuen hanke (RRP-hanke) on vahvistanut hyvinvointialueen ja järjestöjen yhteistyötä ja on tuonut kokeiluun uusia toimintatapoja, joiden kautta tukea alueen omaishoitoperheitä
- ❖ Omaistaan hoitavien parissa toimivat järjestöt, kuntien senioriohjaajat ja seurakuntien diakoniatyöntekijät ovat tiivistäneet yhteistyötään - omaishoidon verkosto perustettu syksyllä 2023.
- ❖ Omaishoitajuuden käsite on laajentunut, mikä edistää moninaisten omaishoitotilanteiden tunnistamista
- ❖ Omaishoito ja myös yhdistysten rooli omaishoitoperheiden tukijana tullut näkyvämmäksi